

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR (del.) Paweł Duda

Protokolant: sekretarz sądowy Arkadiusz Połaniecki

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **Budownictwo (...) Z. P., R. S., P. P., (...) Spółki jawnej z siedzibą w (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad**

o zapłatę

I. zasądza od Skarbu Państwa – Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad na rzecz Budownictwo (...) Z. P., R. S., P. P., (...) Spółki jawnej z siedzibą w (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 878.803,47 zł (osiemset siedemdziesiąt osiem tysięcy osiemset trzy złote czterdzieści siedem groszy) oraz:

- odsetki ustawowe od kwoty 460.540,46 zł (czteryście sześćdziesiąt tysięcy pięćset czterdzieści złotych czterdzieści sześć groszy) od dnia 9 lipca 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
- odsetki ustawowe od kwoty 51.441,87 zł (pięćdziesiąt jeden tysięcy czterysta czterdzieści jeden złotych osiemdziesiąt siedem groszy) od dnia 29 czerwca 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
- odsetki ustawowe od kwoty 21.111,20 zł (dwadzieścia jeden tysięcy sto jedenaście złotych dwadzieścia groszy) od dnia 29 czerwca 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
- odsetki ustawowe od kwoty 52.035 zł (pięćdziesiąt dwa tysiące trzydzieści pięć złotych) od dnia 29 czerwca 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
- odsetki ustawowe od kwoty 143.862,87 zł (sto czterdzieści trzy tysiące osiemset sześćdziesiąt dwa złote osiemdziesiąt siedem groszy) od dnia 10 października 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

- odsetki ustawowe od kwoty 312.476,30 zł (trzysta dwanaście tysięcy czterysta siedemdziesiąt sześć złotych trzydzieści groszy) od dnia 10 października 2012 r. do dnia 24 października 2012 r.,
- odsetki ustawowe od kwoty 28.812,63 zł (dwadzieścia osiem tysięcy osiemset dwanaście złotych sześćdziesiąt trzy grosze) od dnia 25 października 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
- odsetki ustawowe od kwoty 55.913,35 zł (pięćdziesiąt pięć tysięcy dziewięćset trzysta złotych trzydzieści pięć groszy) od dnia 9 lipca 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
- odsetki ustawowe od kwoty 92.509,91 zł (dziewięćdziesiąt dwa tysiące pięćset dziewięć złotych dziewięćdziesiąt jeden groszy) od dnia 12 października 2012 r. do dnia 24 października 2012 r.,
- odsetki ustawowe od kwoty 37.119,74 zł (trzydzieści siedem tysięcy sto dziewięćnaście złotych siedemdziesiąt cztery grosze) od dnia 25 października 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
- odsetki ustawowe od kwoty 15.889,42 zł (piętnaście tysięcy osiemset osiemdziesiąt dziewięć złotych czterdzieści dwa grosze) od dnia 25 października 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
- odsetki ustawowe od kwoty 12.076,92 zł (dwanaście tysięcy siedemdziesiąt sześć złotych dziewięćdziesiąt dwa grosze) od dnia 24 listopada 2012 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

z zastrzeżeniem, że co do zapłaty powyższych należności Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad odpowiada solidarnie z (...) Ltd. z siedzibą w D. (Irlandia), którego obowiązek został stwierdzony wyrokiem częściowym zaocznym Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 15 czerwca 2016 r. sygn. akt XXV C 1404/13;

II. oddała powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od Skarbu Państwa – Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad na rzecz Budownictwo (...) Z. P., R. S., P. P., (...) Spółki jawnej z siedzibą w S. i na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwoty po 9.110 zł (dziewięć tysięcy sto dziesięć złotych), tytułem zwrotu kosztów postępowania – z zastrzeżeniem, że co do zapłaty powyższych należności Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad odpowiada solidarnie z (...) Ltd. z siedzibą w D. (Irlandia), którego obowiązek został stwierdzony wyrokiem częściowym zaocznym Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 15 czerwca 2016 r. sygn. akt XXV C 1404/13;

IV. nakazuje pobrać od Skarbu Państwa – Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 750 zł (siedemset pięćdziesiąt złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt XXV C 1404/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 22 listopada 2016 r.

Powodowie Budownictwo (...) Z. P., R. S., P. P., (...) Spółka jawna z siedzibą w S. i DW (...) z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. pozwem z dnia 27 grudnia 2012 r. wnieśli o zasądzenie solidarnie od pozwanych (...) Ltd. z siedzibą w D. (Irlandia) i Skarbu Państwa – Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad kwoty 878.803,47 zł wraz z odsetkami ustawowymi:

- od kwoty 460.540,47 zł od dnia 8 września 2012 r.,
- od kwoty 113.876,26 zł od dnia 15 lipca 2011 r. do dnia 24 lipca 2012 r.,
- od kwoty 51.441,87 zł od dnia 25 marca 2012 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 95.334,84 zł od dnia 25 marca 2012 r. do dnia 23 października 2012 r.,
- od kwoty 21.111,20 zł od dnia 5 maja 2012 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 52.035 zł od dnia 7 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 122.117,50 zł od dnia 7 czerwca 2012 r. do dnia 24 października 2012 r.,
- od kwoty 143.862,87 zł od dnia 6 lipca 2012 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 312.476,30 zł. od dnia 6 lipca 2012 r. do dnia 24 października 2012 r.,
- od kwoty 28.812,63 zł od dnia 10 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 100.685,97 zł od dnia 10 sierpnia 2012 r. do dnia 24 października 2012 r.,
- od kwoty 26.870,01 zł od dnia 8 września 2012 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 14.225,30 zł od dnia 8 września 2012 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 14.818,04 zł od dnia 8 września 2012 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 37.119,74 zł od dnia 8 września 2012 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 92.509,94 zł od dnia 5 lipca 2012 r. do dnia 2 października 2012 r.,
- od kwoty 15.889,42 zł od dnia 10 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 28.505,38 zł od dnia 6 maja 2012 r. do dnia 24 października 2012 r.,
- od kwoty 12.076,92 zł od dnia 11 października 2012 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że w dniu 7 lipca 2010 r. Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad oraz konsorcjum firm (...) Ltd., (...) S.A., (...) S.A. i (...) S.A. zawarli umowę pn. „Budowa Autostrady (...) T. R. na odcinku od węzła T. (...) do węzła D. P. km 502+796,97 do 537+550”. W dniu 10 grudnia 2010 r. powodowie zawarli pomiędzy sobą umowę konsorcjum w celu realizacji prac na tej inwestycji. Następnie powodowie zawarli z generalnym wykonawcą dwie umowy podwykonawcze. Na podstawie umowy podwykonawczej nr (...) z dnia 15 lutego 2011 r. (...) Ltd. zleciła powodom realizację robót budowlanych polegających na przebudowie urządzeń melioracyjnych od km 519+070 do km 537+550. Na podstawie umowy nr (...)

z dnia 20 września 2011 r. (...) Ltd. zleciła powodowi realizację robót budowlanych polegających na wykonaniu odwodnienia przyczółków i ścian-drenażu z rur PCV. Powodowie po należytym wykonaniu robót i wystawieniu przez kierownictwo wykonawcy zbiorczych zestawień płatności wystawiali faktury w wysokości po 50% wartości potwierdzonych robót odrębnie dla (...) S.A. i odrębnie dla (...) Ltd., których nie zapłacił wykonawca a zapłacił częściowo inwestor. Na dochodzoną pozwem kwotę 878.803,47 zł składa się niezapłacone wynagrodzenie za wykonane roboty budowlane w wysokości różnicy pomiędzy łączną wartością wystawionych faktur a kwotami już zapłaconymi przez inwestora, w tym kwoty wynagrodzenia zatrzymane przez wykonawcę tytułem zabezpieczenia należytego wykonania umów podwykonawczych. Na podstawie umowy podwykonawczej z 15 lutego 2011 r. powodowie dochodzą sumy 757.804,04 zł wynikającej z nieopłaconych w części następujących faktur VAT: nr (...) i nr (...) w łącznej kwocie 460.540,47 zł (zatrzymane i niezwrócone kwoty stanowiące 70% wartości zabezpieczenia należytego wykonania umowy), nr (...) i nr (...)

w łącznej kwocie 51.441,87 zł, nr (...) i nr (...) w łącznej kwocie 21.111,20 zł,

nr (...) i nr (...) w łącznej kwocie 52.035 zł, nr (...) i nr (...) w łącznej kwocie 143.862,87 zł, nr (...) i nr (...) w łącznej kwocie 28.812,63 zł. Na podstawie umowy podwykonawczej z 20 września 2011 r. powodowie dochodzą sumy 120.999,05 zł wynikającej z nieopłaconych w części lub w całości następujących faktur VAT: nr (...)

i nr (...) w łącznej kwocie 26.870,01 zł (zatrzymane i niezwrócone kwoty stanowiące 70% wartości zabezpieczenia należytego wykonania umowy), nr (...) i nr (...) w łącznej kwocie 14.225,30 zł (zatrzymane i niezwrócone kwoty stanowiące 70% zabezpieczenia należytego wykonania umowy), nr (...) i nr (...) w łącznej kwocie 17.210,25 zł (zatrzymane i niezwrócone kwoty stanowiące 70% zabezpieczenia należytego wykonania umowy), nr (...) i nr (...) w łącznej kwocie 37.119,74 zł, nr (...) i nr (...)

w łącznej kwocie 15.889,42 zł, nr (...) i nr (...) w łącznej kwocie 12.076,92 zł.

Pozwany Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że w świetle art. 647¹ § 5 k.c. nie ponosi odpowiedzialności solidarnej z wykonawcą za zapłatę na rzecz podwykonawcy wynagrodzenia w pełnej wysokości określonej w umowach podwykonawczych i w załączonych do pozwu fakturach. (...) nie miała bowiem wiedzy o wysokości wynagrodzenia ustalonego między wykonawcą a podwykonawcą. Wzory umów przedłożone przy wykonawcę nie określały wysokości wynagrodzenia podwykonawcy. Mając

na względzie interes powodów (...) przyjęła na siebie odpowiedzialność solidarną za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy, lecz w wysokości nie wyższej niż kwota wynikająca z obmiaru robót wykonanych przez podwykonawcę i zatwierdzonego przez Inżyniera Kontraktu, przy cenach jednostkowych zawartych w kosztorysie ofertowym wykonawcy.

Na takie ograniczenie odpowiedzialności inwestora podwykonawca wyraził zgodę

w umowach podwykonawczych i takie też wynagrodzenie ostatecznie otrzymał od zamawiającego. Ponadto (...) nie odpowiada za zapłatę kwot zatrzymanych przez wykonawcę na podstawie § 8 umów podwykonawczych tytułem zabezpieczenia należytego wykonania tych umów. Kwoty zatrzymane tracą bowiem nieodwracalnie charakter wynagrodzenia za roboty budowlane. Przepis art. 647¹ § 5 k.c. nie stanowi też podstawy solidarnej odpowiedzialności (...) z wykonawcą za zapłatę odsetek od wynagrodzenia podwykonawcy po terminach płatności określonych w fakturach. Inwestor nie jest związany terminem zapłaty wynagrodzenia ustalonym w umowach podwykonawczych, których stroną nie był. W okolicznościach niniejszej sprawy (...) nie dopuściła się opóźnienia, płacąc należne podwykonawcy wynagrodzenie bez zbędnej zwłoki, po otrzymaniu wezwania do zapłaty i po przeprowadzeniu koniecznej weryfikacji zgłoszonych roszczeń. Odnosząc się do przedstawionego w pozwie rozliczenia faktur pozwany wskazał, że wbrew twierdzeniom pozwu nie dokonał on zapłaty kwoty 113.876,26 zł na poczet faktur nr (...), ponieważ powodowie nie występowali do niego z takim żądaniem. Natomiast z tytułu należności wynikających z faktur o nr (...) i (...) pozwany dokonał zapłaty nie w dniu 24 października 2012 r. – jak twierdzą powodowie – lecz w dniu 29 czerwca 2012 r. Jeśli chodzi o faktury o nr (...), to pozwany po przeprowadzeniu wnikliwej analizy, bez zbędnej zwłoki, dokonał w dniu 24 października 2012 r. płatności na rzecz podwykonawcy w zakresie określonym przez Inżyniera Kontraktu. Pozwany zakwestionował dokonany przez powoda sposób rozliczenia faktur VAT o nr (...)

i (...). Skoro podwykonawca wystąpił do zamawiającego w dniu 5 lipca 2012 r. z wnioskiem o solidarną płatność za te faktury, to kwoty w nich ujęte nie mogły być przedmiotem zatrzymania tytułem zabezpieczenia należytego wykonania umowy. Zamawiający dokonując na rzecz podwykonawcy zapłaty kwoty 102.616,05 zł uregulował przedmiotowe faktury do wysokości określonej w § 6 ust. 11 umowy podwykonawczej nr (...), tj. wynikającej z obmiaru robót wykonanych przez podwykonawcę zatwierdzonego przez Inżyniera Kontraktu oraz cen jednostkowych w kosztorysie ofertowym wykonawcy. Żądania zapłaty przez powodów różnicy pomiędzy kwotami faktur o nr (...) a kwotami, jakie zostały wypłacone powodom przez pozwanego, są sprzeczne z postanowieniami S. 4.4 (e) Warunków Kontraktu łączącego (...) z wykonawcą oraz postanowieniami umów podwykonawczych.

Pozwany (...) Ltd. nie złożył odpowiedzi na pozew i nie zajął żadnego stanowiska w sprawie.

Wyrokiem częściowym zaocznym z dnia 17 czerwca 2016 r. Sąd zasądził od (...) Ltd. na rzecz Budownictwo (...) Z. P., R. S., P. P., (...) Spółki jawnej z siedzibą w (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 878.803,47 zł oraz odsetki ustawowe od kwot i za okresy zgodne z żądaniem pozwu (pkt. I wyroku) oraz kwoty po 9.170,14 zł na rzecz każdego z powodów tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt. II wyroku).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 lipca 2010 r. Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad, jako Zamawiający, i konsorcjum firm (...) Ltd. z siedzibą w D., (...) S.A. z siedzibą w W., (...) S.A. z siedzibą w W. i (...) S.A. z siedzibą w W., jako Wykonawca, zawarli w trybie zamówienia publicznego umowę, na podstawie której Zamawiający zlecił a Wykonawca zobowiązał się do wykonania robót polegających na „Budowie autostrady (...) T.-R. na odcinku od węzła K. do węzła D. P. km 502+796,97 do około 537+550”. Integralną część kontraktu stanowiły także Szczególne Warunki Kontraktu, „Warunki kontraktu na budowę dla robót budowlanych i inżynierskich projektowanych przez zamawiającego” - tłumaczenie wydania (...) 1999, Instrukcja dla wykonawców – tom I Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, Specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych, Dokumentacja projektowa, oferta wykonawcy z dnia 19 lutego 2010 r. wraz z załącznikami i wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu wraz z formularzem „Potencjał kadrowy” oraz załącznikiem do formularza. Zaakceptowana kwota kontraktowa, zgodnie z ofertą wykonawcy, wynosiła 1.750.408.749,72 zł brutto. W formularzu Tabela Wartości (...) Scalonych wykonawca określił ceny jednostkowe poszczególnych elementów robót objętych przedmiotem umowy. (umowa nr (...)) z dnia 07.07.2010 r. – k. 243-245, Oferta wykonawcy wraz z załącznikami do oferty, w tym formularzami 2.1 i 2.3 – k. 375-520).

W S. 4.4 [(...)] Warunków Kontraktu, w brzmieniu ustalonym Szczególnymi Warunkami Kontraktu, zastrzeżono, że:

„Wykonawca nie podzleci innych (...) niż wskazane w Ofercie Wykonawcy, bez zgody Zamawiającego. (...)

(e) Wykonawca nie później niż 28 dni przed planowanym skierowaniem Podwykonawcy do wykonania (...), przedłoży Zamawiającemu za pośrednictwem Inżyniera projekt umowy z Podwykonawcą. Zamawiający po otrzymaniu opinii Inżyniera podejmie decyzję w sprawie zgody na zawarcie tejże umowy. Jeżeli Zamawiający w terminie 14 dni od przedłożenia mu projektu umowy z Podwykonawcą nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważać się będzie, że wyraził zgodę na zawarcie umowy. Po uzyskaniu zgody Zamawiającego na zawarcie umowy z Podwykonawcą lub jeżeli Zamawiający nie zgłosi sprzeciwu lub zastrzeżeń do projektu umowy w powyższym terminie, Wykonawca przed skierowaniem Podwykonawcy do wykonania (...) przedłoży Zamawiającemu zawartą umowę.

W przypadku powierzenia przez Wykonawcę realizacji (...) Podwykonawcy, Wykonawca jest zobowiązany do dokonania we własnym zakresie zapłaty wynagrodzenia należnego Podwykonawcy z zachowaniem terminów płatności określonych w umowie

z Podwykonawcą.

Jeżeli w terminie określonym w umowie z Podwykonawcą, zatwierdzonym przez Zamawiającego, Wykonawca nie dokona w całości lub w części zapłaty wynagrodzenia Podwykonawcy, a Podwykonawca zwróci się z żądaniem zapłaty tego wynagrodzenia bezpośrednio przez Zamawiającego na podstawie art. 647¹ § 5 Kodeksu cywilnego i udokumentuje zasadność takiego żądania fakturą zaakceptowaną przez Wykonawcę i dokumentami potwierdzającymi wykonanie i odbiór fakturowanych robót, Zamawiający zapłaci na rzecz Podwykonawcy kwotę będącą przedmiotem jego żądania. Zapłata Podwykonawcy żądanej kwoty zostanie dokonana w walucie, w jakiej rozliczana jest umowa między Wykonawcą a Podwykonawcą.

Zamawiający po zapłaceniu należności bezpośrednio dla Podwykonawcy według zasady solidarnej odpowiedzialności wynikającej z Art. 647¹ § 5 k.c., będzie miał prawo potrącić kwotę równą tej należności z wierzytelności Wykonawcy względem Zamawiającego, zgodnie z zapisami S. 2.5 [Roszczenia Zamawiającego].

Umowy z Podwykonawcami, które zawierać będzie Wykonawca działający jako Konsorcjum, zawierane będą w imieniu i na rzecz wszystkich uczestników Konsorcjum.

Warunki umowy z Podwykonawcą nie mogą być gorsze od Warunków niniejszego Kontraktu. Umowa z Podwykonawcą będzie zawierać następujące postanowienia:

- a) W przypadku zwiększenia wartości umowy powyżej 10% Wykonawca poinformuje o tym Zamawiającego na piśmie.
- b) W przypadku nie zapłacenia przez Wykonawcę wynagrodzenia Podwykonawcy za wykonane przez Podwykonawcę roboty, Zamawiający zapłaci Podwykonawcy żadaną kwotę wynagrodzenia, jednakże nie wyższą niż kwota wynikająca z obmiaru robót wykonanych przez Podwykonawcę, zatwierdzonego przez Inżyniera, przy cenach jednostkowych zawartych w kosztorysie ofertowym Wykonawcy stanowiącym część oferty.
- c) Prawo Wykonawcy do odstąpienia od umowy będzie oparte na zamkniętym katalogu zdarzeń, które uprawniają go do odstąpienia.

Umowa z Podwykonawcą nie będzie zawierała zapisów:

- a) uzależniających uzyskanie przez Podwykonawcę przejściowego świadectwa płatności od Wykonawcy, od wystawienia przez Inżyniera Przejściowego Świadectwa Płatności obejmującego zakres robót wykonanych przez Podwykonawcę;
- b) warunkujących Podwykonawcy dokonanie zwrotu kwot Zabezpieczenia przez Wykonawcę od zwrotu Zabezpieczenia Wykonania na rzecz Wykonawcy przez Zamawiającego.

Wraz z projektem umowy Wykonawca przedłoży odpisy Podwykonawcy z Krajowego Rejestru Sądowego lub inny dokument, właściwy dla danej formy organizacyjnej Podwykonawcy wskazujący uprawnienia osób wymienionych w umowie do reprezentowania stron Umowy.”

(Szczególne Warunki Kontraktu – k. 247-265, Warunki Kontraktu na budowę dla robót budowlanych i inżynierskich projektowanych przez zamawiającego – k. 339-374).

W dniu 10 grudnia 2010 r. (...) Sp. z o.o. Budownictwo (...) Z. P., R. S., P. P., A. S. (1) Sp. j. zawarli umowę konsorcjum w celu pozyskania i realizacji kontraktu na wykonanie prac polegających przeprowadzeniu robót melioracyjnych w ramach inwestycji pn. „Budowa autostrady (...) T.-R. na odcinku od węzła K. do węzła D. P. km 502+796,97 do około 537+550”. W umowie konsorcjum ustanowiono (...) Sp. z o.o. liderem konsorcjum, upoważniając lidera do prowadzenia spraw konsorcjum i reprezentowania jego interesów wobec Wykonawcy. Lider konsorcjum upoważniony został również do wystawiania faktur za wykonane roboty na rzecz Wykonawcy. (umowa konsorcjum

z 10.12.2010 r. – k. 238-242).

W dniu 15 lutego 2011 r. (...) Ltd. i (...) S.A. zawarli z (...) Sp. z o.o. i Budownictwo (...) Z. P., R. S., P. P., A. S. (1) Sp. j. (podwykonawcą) umowę, na podstawie której Wykonawca zlecił, a podwykonawca przyjął do kompleksowej realizacji roboty budowlane polegające na przebudowie urządzeń melioracyjnych od km 519 + 070 do km 537 + 550, z wyłączeniem naprawy dróg dojazdowych oraz zasypywania pod koroną drogi budowanej autostrady (§ 2 ust. 1). Za wykonanie robót będących przedmiotem umowy ustalono wynagrodzenie wstępne w wysokości 5.348.902 zł netto powiększone o należny podatek VAT. Wynagrodzenie to określono jako wynagrodzenie ilościowo-rzeczne, co do którego ostateczne ustalenie wartości nastąpi po zakończeniu realizacji umowy na podstawie iloczynu obmiaru jednostkowego wykonanych przez podwykonawcę robót (zatwierdzonego przez Inżyniera Kontraktu i Kierownictwo Kontraktu Wykonawcy) i cen jednostkowych określonych w załączniku nr 3 do umowy. (§ 6 ust. 1 i 2). Podwykonawca zobowiązany został do bieżącego przekładania wniosku o zatwierdzenie obmiaru robót dla robót zanikających lub ulegających zakryciu oraz comiesięcznie do dnia 22 każdego miesiąca obmiaru zrealizowanych robót w danym miesiącu rozliczeniowym wraz ze Zbiorczym Zestawieniem Miesięcznym, zawierającym wszystkie niezbędne dokumenty określone w Warunkach Kontraktu. Ustalono, że podstawą wystawienia faktury przed podwykonawcą jest podpisane przez Wykonawcę Zbiorczego Zestawienia Płatności oraz że podwykonawca wystawi przy każdym rozliczeniu dwie faktury – w wysokości po 50% wartości potwierdzonych przez wykonawcę robót odrębnie dla (...) i odrębnie dla (...). Wykonawca zobowiązał się do zapłaty za wykonane roboty w terminie 30 dni od dnia otrzymania od podwykonawcy prawidłowo wystawionej faktury VAT wraz z podpisanym przez wykonawcę Zbiorczym Zestawieniem Płatności. (§ 6 ust. 3-7). W § 6 ust. 10 umowy podwykonawczej postanowiono, że w przypadku niezapłacenia przez Wykonawcę wynagrodzenia podwykonawcy za wykonane przez podwykonawcę roboty, Zamawiający zapłaci podwykonawcy żadaną kwotę wynagrodzenia, jednakże nie wyższą niż kwota wynikająca z obmiaru robót wykonanych przez podwykonawcę, zatwierdzonego przez Inżyniera, przy cenach jednostkowych zawartych w kosztorysie ofertowym Wykonawcy stanowiącym część oferty. Zgodnie z § 8 ust. 1-4 umowy podwykonawczej, podwykonawca wniesie zabezpieczenie należytego wykonania umowy i roszczeń gwarancyjnych w wysokości 10% wartości netto wynagrodzenia określonego w § 6 ust. 1. Zabezpieczenie zostanie wniesione w dniu podpisania umowy w formie nieodwołalnej, bezwarunkowej, płatnej na pierwsze żądanie gwarancji bankowej lub w formie gwarancji ubezpieczeniowej. Zabezpieczenie zostanie zwolnione podwykonawcy w następujący sposób: 70% wartości zabezpieczenia w terminie 30 dni od daty wydania Świadczenia Przejęcia dla całości inwestycji, 30% wartości zabezpieczenia w terminie 30 dni od daty wydania Świadczenia Wykonania dla całości inwestycji. W przypadku nieprzedstawienia gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej Wykonawca jest uprawniony do zatrzymania z pierwszej wystawionej przez podwykonawcę faktury VAT kwoty stanowiącej równowartość 100% zabezpieczenia. W przypadku nieosiągnięcia kwoty zabezpieczenia, o której mowa powyżej Wykonawca zatrzymywał będzie należności z faktur VAT wystawionych przez podwykonawcę za wykonane roboty aż do osiągnięcia wymaganej kwoty zabezpieczenia. Zatrzymana kwota zostanie zwrócona na pisemny wniosek podwykonawcy po upływie okresów określonych w § 8 ust. 3a i b. (umowa nr (...) z dnia 15.02.2011 r. – k. 210-220).

W dniu 25 maja 2011 strony podpisały aneks do umowy podwykonawczej z 15 lutego 2011 r., na postawie którego do umowy po stronie Wykonawcy dołączyły (...) S.A.

i (...) S.A. W oparciu o postanowienia aneksu zmieniono § 6 ust. 7 umowy podwykonawczej w ten sposób, że podwykonawca zobowiązał się wystawić przy każdym rozliczeniu dwie faktury – w wysokości po 50% wartości potwierdzonych przez wykonawcę robót, odrębnie dla (...) i odrębnie dla (...), z tym że płatność za wystawione faktury miała być regulowana z konta lidera konsorcjum generalnego Wykonawcy, którym została (...) S.A. (aneks nr (...) z 25.05.2011 r. do umowy nr (...) – k. 221-223).

W dniu 20 września 2011 r. (...) S.A., (...) Ltd., (...) S.A. i (...) S.A. zawarli z konsorcjum spółek (...) Sp. z o.o. i Budownictwo (...) Z. P., R. S., P. P., A. S. (1) Sp. j. (podwykonawca) umowę, na podstawie której Wykonawca zlecił a podwykonawca przyjął do kompleksowej realizacji roboty budowlane polegające na wykonaniu odwodnienia przyczółków i ścian – drenażu z rur PCV. Za wykonanie robót będących przedmiotem umowy ustalono wynagrodzenie wstępne w wysokości 1.197.900,08 zł netto powiększone

o należny podatek VAT. Wynagrodzenie to określono jako wynagrodzenie ilościowo-ryczałtowe, co do którego ostateczne ustalenie wartości nastąpi po zakończeniu realizacji umowy na podstawie iloczynu obmiaru jednostkowego wykonanych przez podwykonawcę robót (zatwierdzonego przez Inżyniera Kontraktu i Kierownictwo Kontraktu Wykonawcy)

i cen jednostkowych określonych w załączniku nr 2 do umowy. (§ 6 ust. 1 i 2). Podwykonawca zobowiązany został do bieżącego przekładania wniosku o zatwierdzenie obmiaru robót dla robót zanikających lub ulegających zakryciu oraz comiesięcznie do dnia

22 każdego miesiąca obmiaru zrealizowanych robót w danym miesiącu rozliczeniowym wraz ze Zbiórczym Zestawieniem Miesięcznym, zawierającym wszystkie niezbędne dokumenty określone w Warunkach Kontraktu. Ustalono, że podstawą wystawienia faktury przed podwykonawcą jest podpisane przez Wykonawcę Zbiórczego Zestawienia Płatności oraz że podwykonawca wystawi przy każdym rozliczeniu dwie faktury – w wysokości po 50% wartości potwierdzonych przez wykonawcę robót odrębnie dla (...) i odrębnie dla (...). Wykonawca zobowiązał się do zapłaty za wykonane roboty w terminie 30 dni od dnia otrzymania od podwykonawcy prawidłowo wystawionej faktury VAT wraz z podpisanym przez wykonawcę Zbiórczym Zestawieniem Płatności. (§ 6 ust. 3-7). W § 6 ust. 11 umowy podwykonawczej postanowiono, że w przypadku niezapłacenia przez Wykonawcę wynagrodzenia podwykonawcy za wykonane przez podwykonawcę roboty, Zamawiający zapłaci podwykonawcy żądaną kwotę wynagrodzenia, jednakże nie wyższą niż kwota wynikająca z obmiaru robót wykonanych przez podwykonawcę, zatwierdzonego przez Inżyniera, przy cenach jednostkowych zawartych w kosztorysie ofertowym Wykonawcy stanowiącym część oferty. Zgodnie z § 8 ust. 1-4 umowy podwykonawczej, podwykonawca wniesie zabezpieczenie należytego wykonania umowy i roszczeń gwarancyjnych

w wysokości 10% wartości netto wynagrodzenia określonego w § 6 ust. 1. Zabezpieczenie zostanie wniesione w dniu podpisania umowy w formie nieodwołalnej, bezwarunkowej, płatnej na pierwsze żądanie gwarancji bankowej lub w formie gwarancji ubezpieczeniowej. Zabezpieczenie zostanie zwolnione podwykonawcy w następujący sposób: 70% wartości zabezpieczenia w terminie 30 dni od daty wydania Świadectwa Przejęcia dla całości inwestycji, 30% wartości zabezpieczenia w terminie 30 dni od daty upływu okresu gwarancji dla całości inwestycji. W przypadku nieprzedstawienia gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej Wykonawca jest uprawniony do zatrzymania z pierwszej wystawionej przez podwykonawcę faktury VAT kwoty stanowiącej równowartość 100% zabezpieczenia. W przypadku nieosiągnięcia kwoty zabezpieczenia, o której mowa powyżej Wykonawca zatrzymywał będzie należności z faktur VAT wystawionych przez podwykonawcę za wykonane roboty aż do osiągnięcia wymaganej kwoty zabezpieczenia. Zatrzymana kwota zostanie zwrócona na pisemny wniosek podwykonawcy po upływie okresów określonych w § 8 ust. 3a i b. (umowa nr (...) z dnia 15.02.2011 r. – k. 226-237).

Wnioski Wykonawcy o zatwierdzenie podwykonawców wraz z dołączonymi do nich dokumentami w pierwszej kolejności były kierowane do Inżyniera Kontraktu, który sprawdzał podwykonawców i analizował umowy podwykonawcze, po czym przedstawiał Zamawiającemu umowę wraz z rekomendacją co do wyrażenia zgody na powierzenie prac na kontrakcie określonymu podwykonawcy. Po otrzymaniu stanowiska Inżyniera Kontraktu Zamawiający (Kierownik Projektu) podejmował decyzję co do zatwierdzenia lub odmowy zatwierdzenia podwykonawcy. Wykonawca wraz z wnioskami o zatwierdzenie podwykonawców przedstawiał w większości przypadków wzory umów podwykonawczych bez wpisanych kwot wynagrodzenia i cen jednostkowych robót. (zeznania świadka M. S. na rozprawie z 17.06.2016 r. – k. 1296-1297, zeznania przedstawiciela pozwanego A. S. (2) na rozprawie z 08.11.2016 r. – k.1440v.- (...)).

Pismem z dnia 4 kwietnia 2011 r. Wykonawca zgłosił Inżynierowi Kontraktu konsorcjum firm (...) Sp. z o.o. i Budownictwo (...) Z. P., R. S., P. P., A. S. (1) Sp. j. jako podwykonawcę robót budowlanych na przedmiotowej inwestycji polegających na wykonaniu przebudowy urządzeń melioracyjnych. Do wniosku dołączono m.in. wzór umowy podwykonawczej nr (...), w którym nie została wpisana wysokość wynagrodzenia podwykonawcy. (pismo Dyrektora Kontraktu z 04.04.2011 r. – k. 522, wzór umowy podwykonawczej nr (...) – k. 523-533, harmonogram wykonania drenaży – k. 534-535, harmonogram wykonania rowów melioracyjnych – k. 536).

Pismem z dnia 21 kwietnia 2011 r. Inżynier Kontraktu przedstawił Zamawiającemu (Kierownikowi Projektu) pozytywną opinię co do konsorcjum firm (...) Sp. z o.o.

i Budownictwo (...) Z. P., R. S., P. P., A. S. (1) Sp.j. jako podwykonawcy robót budowlanych w zakresie przebudowy urządzeń melioracyjnych oraz przekazał projekt umowy podwykonawczej nr (...), zwracając się do Kierownika Projektu o podjęcie decyzji w sprawie zgody na zawarcie umowy z tym podwykonawcą. (pismo Inżyniera Kontraktu z 21.04.2011 r. – k. 537-538).

Zamawiający zaakceptował wzór umowy nr (...) i wyraził zgodę na jej zawarcie z konsorcjum firm (...) Sp. z o.o. i Budownictwo (...) Z. P., R. S., P. P., A. S. (1) Sp. j., o czym Kierownik Projektu A. S. (2) poinformował Inżyniera Kontraktu w piśmie z 22 kwietnia 2011 r. (pismo Kierownika Projektu z 22.04.2011 r. – k. 539, zeznania przedstawiciela pozwanego A. S. (2) na rozprawie z 08.11.2016 r. – k.1440v.- (...)).

Inżynier Kontraktu pismem z dnia 29 kwietnia 2011 r. poinformował Wykonawcę o wyrażeniu przez Kierownika Projektu zgody na podpisanie umowy podwykonawczej nr (...). (pismo Inżyniera Rezydenta z 29.04.2011 r. – k. 208).

Pismem z dnia 4 listopada 2011 r. Inżynier Kontraktu przedstawił Zamawiającemu (Kierownikowi Projektu) pozytywną opinię co do konsorcjum firm (...) Sp. z o.o.

i Budownictwo (...) Z. P., R. S., P. P., A. S. (1) Sp.j. jako podwykonawcy robót budowlanych w zakresie wykonania odwodnienia przyczółków i ścian – drenażu z rur PCV oraz przekazał wzór umowy podwykonawczej nr (...). W przekazanym projekcie umowy podwykonawczej nie była wpisana kwota wynagrodzenia podwykonawcy. (pismo Inżyniera Kontraktu z 04.11.2011 r. wraz z załącznikami – k. 540-551, wzór umowy podwykonawczej nr (...) – k. 552-557, zeznania przedstawiciela pozwanego A. S. (2) na rozprawie z 08.11.2016 r. – k.1440v.- (...)).

Zamawiający zaakceptował wzór umowy podwykonawczej nr (...), o czym poinformował Inżyniera Kontraktu pismem z 7 listopada 2011 r. (pismo Kierownika Projektu z 07.11.2011 r. – k. 558, zeznania przedstawiciela pozwanego A. S. (2) na rozprawie z 08.11.2016 r. – k.1440v.- (...)).

Inżynier Kontraktu pismem z dnia 15 listopada 2011 r. poinformował Wykonawcę o wyrażeniu przez Kierownika Projektu zgody na podpisanie umowy podwykonawczej nr (...). (pismo Inżyniera Kontraktu z 15.11.2011 r. – k. 209).

Informacja o wyrażeniu przez Zamawiającego zgody na powodowe spółki jako podwykonawców na przedmiotowej inwestycji została przekazana powodom. Powodom nie była znana wysokość stawek jednostkowych za roboty w ofercie generalnego Wykonawcy

w ramach kontraktu głównego. Powodowe spółki nie przedstawiły Wykonawcy zabezpieczenia należytego wykonania umów podwykonawczy w formie gwarancji bankowej lub gwarancji ubezpieczeniowej. (zeznania świadka A. W. na rozprawie

z 08.11.2016 r. – k. 1439-1439v., zeznania przedstawiciela powoda P. P. na rozprawie z 08.11.2016 r. – k. 1439v.-1440v.).

(...) Sp. z o.o. i Budownictwo (...) Z. P., R. S., P. P., A. S. (1) Sp. j. realizowały na przedmiotowej inwestycji roboty budowlane objęte umowami podwykonawczymi nr (...) i nr (...). Wykonywanie robót było potwierdzane w comiesięcznych Przejściowych Świadczeniach Płatności, podpisywanych przez przedstawicieli Wykonawcy i podwykonawcy. Zakresy wykonanych prac ujęte w (...) nie były nigdy kwestionowane przez Wykonawcę. (zeznania świadka A. W. na rozprawie z 08.11.2016 r. – k. 1439-1439v., zeznania przedstawiciela powoda P. P. na rozprawie z 08.11.2016 r. – k. 1439v.-1440v.).

Za wykonanie robót budowlanych z zakresu przebudowy urządzeń melioracyjnych objętych umową podwykonawczą nr (...) Sp. z o.o. (lider konsorcjum) wystawiła spółkom (...) S.A. lub (...) Ltd. następujące faktury VAT:

- 1) nr (...) z 16 czerwca 2011 r. na kwotę 385.895,61 zł z terminem płatności do 15 lipca 2011 r. (faktura – k. 122, (...) za maj 2011 r. – k. 124-127),
- 2) nr (...) z 16 czerwca 2011 r. na kwotę 385.895,61 zł z terminem płatności 15 lipca 2011 r. (faktura – k. 123, (...) za maj 2011 r. – k. 124-127),
- 3) nr (...) z 20 lutego 2012 r. na kwotę 73.388,36 zł z terminem płatności do 21 marca 2012 r. (faktura – k. 176, (...) za styczeń 2012 r. – k. 178-181),
- 4) nr (...) z 20 lutego 2012 r. na kwotę 73.388,36 zł z terminem płatności do 21 marca 2012 r. (faktura – k. 177, (...) za styczeń 2012 r. – k. 178-181),
- 5) nr (...) z 3 kwietnia 2012 r. na kwotę 29.323,95 zł z terminem płatności do 4 maja 2012 r. (faktura – k. 182, (...) za luty 2012 r. – k. 184-187),
- 6) nr (...) z 3 kwietnia 2012 r. na kwotę 29.323,96 zł z terminem płatności do 4 maja 2012 r. (faktura – k. 183, (...) za luty 2012 r. – k. 184-187),
- 7) nr (...) z 30 kwietnia 2012 r. na kwotę 87.076,25 zł z terminem płatności do 30 maja 2012 r. (faktura – k. 188, (...) za marzec 2012 r. – k. 190-193),
- 8) nr (...) z 30 kwietnia 2012 r. na kwotę 87.076,25 zł z terminem płatności do 30 maja 2012 r. (faktura – k. 189, (...) za marzec 2012 r. – k. 190-193),
- 9) nr (...) z 4 czerwca 2012 r. na kwotę 228.169,58 zł z terminem płatności do 4 lipca 2012 r. (faktura – k. 194, (...) za kwiecień 2012 r. – k. 196-201),
- 10) nr (...) z 4 czerwca 2012 r. na kwotę 228.169,59 zł z terminem płatności do 4 lipca 2012 r. (faktura – k. 195, (...) za kwiecień 2012 r. – k. 196-201),
- 11) nr (...) z 5 lipca 2012 r. na kwotę 64.749,30 zł z terminem płatności do 6 sierpnia 2012 r. (faktura – k. 202, (...) za maj 2012 r. – k. 204-207),
- 12) nr (...) z 5 lipca 2012 r. na kwotę 64.749,30 zł z terminem płatności do 6 sierpnia 2012 r. (faktura – k. 203, (...) za maj 2012 r. – k. 204-207).

Za wykonanie robót budowlanych z zakresu odwodnienia przyczółków i ścian – drenażu z rur PCV objętych umową podwykonawczą nr (...) DW Projekt

Sp. z o.o. (lider konsorcjum) wystawiła spółkom (...) S.A. lub (...) Ltd. następujące faktury VAT:

- 1) nr (...) z 21 grudnia 2011 r. na kwotę 19.192,87 zł z terminem płatności do 20 stycznia 2012 r. (faktura – k. 128, (...) za listopad 2011 r. – k. 130-135),
- 2) nr (...) z 21 grudnia 2011 r. na kwotę 19.192,87 zł z terminem płatności do 20 stycznia 2012 r. (faktura – k. 129, (...) za listopad 2011 r. – k. 130-135),
- 3) nr (...) z 30 stycznia 2012 r. na kwotę 10.160,93 zł z terminem płatności do 29 lutego 2012 r. (faktura – k. 136, (...) za listopad i grudzień 2011 r. – k. 138-143),
- 4) nr (...) z 30 stycznia 2012 r. na kwotę 10.160,93 zł z terminem płatności do 29 lutego 2012 r. (faktura – k. 137, (...) za listopad i grudzień 2011 r. – k. 138-143),
- 5) nr (...) z 30 kwietnia 2012 r. na kwotę 10.584,30 zł z terminem płatności do 30 maja 2012 r. (faktura – k. 144, (...) za marzec 2012 r. – k. 146-150),

- 6) nr (...) z 30 kwietnia 2012 r. na kwotę 10.584,31 zł z terminem płatności do 30 maja 2012 r. (faktura – k. 145, (...) za marzec 2012 r. – k. 146-150),
- 7) nr (...) z 4 czerwca 2012 r. na kwotę 79.987,71 zł z terminem płatności do 4 lipca 2012 r. (faktura – k. 151, (...) za kwiecień 2012 r. – k. 153-159),
- 8) nr (...) z 4 czerwca 2012 r. na kwotę 79.987,70 zł z terminem płatności do 4 lipca 2012 r. (faktura – k. 151, (...) za kwiecień 2012 r. – k. 153-159),
- 9) nr (...) z 5 lipca 2012 r. na kwotę 22.197,40 zł z terminem płatności do 6 sierpnia 2012 r. (faktura – k. 161, (...) za maj 2012 r. – k. 162-167),
- 10) nr (...) z 5 lipca 2012 r. na kwotę 22.197,40 zł z terminem płatności do 6 sierpnia 2012 r. (faktura – k. 160, (...) za maj 2012 r. – k. 162-167),
- 11) nr (...) z 7 września 2012 r. na kwotę 16.871,38 zł z terminem płatności do 8 października 2012 r. (faktura – k. 168, (...) za lipiec 2012 r. – k. 170-175),
- 12) nr (...) z 7 września 2012 r. na kwotę 16.871,38 zł z terminem płatności do 8 października 2012 r. (faktura – k. 169, (...) za lipiec 2012 r. – k. 170-175)

Kwota zabezpieczenia należytego wykonania umowy nr (...) została zatrzymana przez Wykonawcę z faktur nr (...) (co do sumy łącznej 657.914,94 zł z obydwu tych faktur), a kwota zabezpieczenia należytego wykonania umowy nr (...) została zatrzymana przez Wykonawcę z faktur VAT nr (...) (co do części sumy tej faktury w wysokości 19.192,87 zł), nr (...) (co do części sumy tej faktury w wysokości 19.192,87 zł), nr (...) (co do pełnej sumy faktury), nr (...) (co do pełnej sumy faktury), nr (...) (co do pełnej sumy faktury), nr (...) (co do pełnej sumy faktury), nr (...) (co do części sumy tej faktury w wysokości 33.732,74 zł) i nr (...) (co do części sumy tej faktury w wysokości 33.732,74 zł). (okoliczności uznane za ustalone na podstawie art. 230 k.p.c. – podane przez powodów w pozwie, niekwestionowane przez pozwanych).

Na wiosnę 2011 r., po około 3-4 miesiącach od rozpoczęcia robót przez powodów, zaczęły się po stronie Wykonawcy opóźnienia w zapłacie należności z faktur wystawianych za wykonane roboty. (...) Sp. z o.o. wielokrotnie informowała Wykonawcę o zaległościach w płatności za faktury i wyzywała do uregulowania wynikających z nich należności. Wykonawca nie zapłacił podwykonawcy należności wynikających z wymienionych wyżej faktur VAT objętych pozwem. (pisma (...) Sp. z o.o. z 19.03.2012 r. – k. 42-43, z 29.03.2012 r. – k. 44-45, z 10.04.2012 r. – k. 46-47, zeznania przedstawiciela powoda P. P. na rozprawie z 08.11.2016 r. – k. 1439v.-1440v.).

Wykonawca zatrzymując należności z faktur na poczet zabezpieczenia należytego wykonania umów podwykonawczych nie składał podwykonawcy oświadczeń o potrąceniu. Pismem z dnia 2 czerwca 2012 r. (...) Sp. z o.o. wezwała Wykonawcę do zapłaty kwoty 147.341,71 zł zatrzymanej przez Wykonawcę tytułem zabezpieczenia umowy nr (...) oraz kwoty w wysokości 657.914,94 zł zatrzymanej przez Wykonawcę tytułem zabezpieczenia umowy nr (...), w terminie 14 dni od otrzymania pisma. Wykonawca nie zwrócił powodowym spółkom kwot zatrzymanych. (pismo DW Projekt Sp. z o.o. z 02.06.2012 r. wraz z załącznikami k. 1337-1343, zeznania świadka A. W. na rozprawie z 08.11.2016 r. – k. 1439-1439v., zeznania przedstawiciela powoda na rozprawie z 08.11.2016 r. – k. 1439v.-1440v.).

W dniu 13 czerwca 2012 r. (...) Oddział w R. zorganizowała spotkanie dla podwykonawców realizujących roboty na przedmiotowym odcinku budowanej autostrady (...) T.-R.. W trakcie spotkania (...) deklarowała, że będzie realizować płatności na rzecz podwykonawców w ramach solidarnej odpowiedzialności inwestora

i informowała o zasadach wypłat. Niektórzy z podwykonawców zostali poproszeni przez (...) o pozostanie na placu budowy. (zeznania przedstawiciela powoda P. P. na rozprawie z 08.11.2016 r. – k. 1439v.-1440v., zeznania przedstawiciela pozwanego A. S. (2) na rozprawie z 08.11.2016 r. – k. 1440v.- (...)).

W dniu 24 lipca 2012 r. obydwie strony kontraktu głównego, tj. zarówno Zamawiający, jak i Wykonawca, złożyły sobie nawzajem oświadczenia o odstąpieniu od kontraktu. O fakcie odstąpienia od kontraktu głównego oraz o możliwości zabrania z placu budowy dóbr będących majątkiem podwykonawców Wykonawca poinformował podwykonawców pismem z 3 sierpnia 2012 r. W odpowiedzi na to pismo powodowe spółki w pismach z dnia 18 grudnia 2012 r. skierowanych do Wykonawcy oświadczyły, że wyrażają zgodę na rozwiązanie umów podwykonawczych. (pismo (...) z 24.07.2012r. – k. 114-121, pismo Wykonawcy z 03.08.2012 r. – k. 112, pisma powodów z 18.12.2012 r. – k. 105-107 i 108-110 wraz z potwierdzeniem nadania – k. 111).

Wobec braku zapłaty należności z faktur (...) Sp. z o.o., jako lider konsorcjum podwykonawczego, występowała do (...) Oddział w R. z wnioskami o zapłatę przez inwestora w ramach odpowiedzialności z art. 647¹ § 5 k.c. wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane na podstawie przedmiotowych umów podwykonawczych.

Pismem z dnia 26 kwietnia 2012 r. (...) Sp. z o.o. wystąpiła do (...) z wnioskiem o dokonanie zapłaty kwoty łącznej 146.776,72 zł z faktur VAT o nr (...) i 15/2012 r., tj. po 73.388,36 zł z tytułu każdej z tych faktur. Wniosek ten wpłynął do (...) w dniu 27 kwietnia 2012 r. Pismem z dnia 9 maja 2012 r. (...) poinformowała Wykonawcę o wpłynięciu wniosku oraz o przyszłym roszczeniu Zamawiającego z tytułu zapłacenia należności bezpośrednio podwykonawcy. (pismo DW Projekt z 26.04.2012 r. – k. 48-50, pismo (...) z 09.05.2012 r. – k. 51-52 i 572-573).

Pismem z dnia 17 maja 2012 r. (...) Sp. z o.o. wystąpiła do (...) z wnioskiem o dokonanie zapłaty kwoty łącznej 58.647,91 zł, w tym z tytułu faktury nr (...) kwoty 29.323,95 zł i z tytułu faktury nr (...) kwoty 29.323.96 zł. Wniosek ten wpłynął do (...) w dniu 18 maja 2012 r. Pismem z dnia 21 maja 2012 r. (...) poinformowała Wykonawcę o wpłynięciu wniosku oraz o przyszłym roszczeniu Zamawiającego z tytułu zapłacenia należności bezpośrednio podwykonawcy. (pismo (...) Sp. z o.o. z 17.05.2012 r. – k. 53-54, pismo (...) z 21.05.2012 r. – k. 574-575).

Pismem z dnia 31 maja 2012 r. (...) Sp. z o.o. ponownie wystąpiła do (...) o dokonane zapłaty faktur VAT o nr (...) na łączną kwotę 205.424,63 zł. (pismo (...) Sp. z o.o. z 31.05.2012 r. – k. 55-57).

Pismem z dnia 31 maja 2012 r. (...) Sp. z o.o. wystąpiła do (...) z wnioskiem o dokonanie zapłaty kwoty łącznej 174.152,50 zł, w tym z tytułu faktury nr (...) kwoty 87.076,25 zł i z tytułu faktury nr (...) kwoty 87.076,25 zł. Pismem z dnia 4 czerwca 2012 r. (...) poinformowała Wykonawcę o wpłynięciu powyższego wniosku oraz o przyszłym roszczeniu Zamawiającego z tytułu zapłacenia należności bezpośrednio podwykonawcy. (pismo (...) Sp. z o.o. z 31.05.2012 r. – k. 58-60, pismo (...) z 04.06.2012 r. – k. 576-577).

Pismem z dnia 5 czerwca 2012 r. Kierownik Projektu zwrócił się do Inżyniera Kontakt z prośbą o podjęcie przez niego działań w celu potwierdzenia wskazanych przez podwykonawcę we wnioskach kwot i ustalenia wysokości należnej podwykonawcy płatności w ramach solidarnej odpowiedzialności inwestora. (pismo Kierownika Projektu z 05.06.2012 r. – k. 578).

W odpowiedzi na powyższe pismo Inżynier Kontraktu wyliczył należne podwykonawcy od Zamawiającego wynagrodzenie (do wysokości stawek jednostkowych z kontraktu głównego) na kwotę łączną 933.548,87 zł netto. (pismo Inżyniera Kontraktu z 19.06.2012 r. – k. 579, pismo Inżyniera Kontraktu z 15.06.2012 r. wraz z załącznikami – k. 580-587).

Zamawiający uznał do wypłaty i wypłacił podwykonawcy w dniu 28 czerwca 2012 r. kwotę 1.148.261,42 zł, w tym w tym z tytułu objętych pozwem faktur nr (...) kwotę 77.508 zł netto (tj. 95.334,84 zł brutto), z tytułu faktur nr (...) kwotę 30.517,65 zł netto (tj. 37.536,71 zł brutto), z tytułu faktur nr (...) kwotę 99.282,52 zł netto (122.127,50 zł). (pismo Kierownika Projektu z 21.06.2012 r. wraz z załącznikami – k. 560-568, potwierdzenie realizacji wniosków o wypłatę ze środków (...) – k. 569-571).

Pismem z dnia 12 lipca 2012 r. i 31 lipca 2012 r. (...) Sp. z o.o. zwróciła się do (...) z prośbą o wyjaśnienie różnicy w płatnościach – pomiędzy żadaną kwotą wynikającą z wystawionych faktur VAT tj. kwotą w łącznej wysokości 1.577.294,97 zł a kwotą uzyskaną w dniu 29 czerwca 2012 r. w wysokości 1.148.332,92 zł. (pismo (...) Sp. z o.o. z 12.07.2012 r. – k. 79-81, pismo (...) sp. z o.o. z 31.07.2012 r. – k. 82-83).

W odpowiedzi na powyższe (...) poinformowała powodów, że płatność została określona w sposób prawidłowy i stanowi zaspokojenie roszczeń w kwocie łącznej 1.577.294,97 zł brutto z tytułu złożonych do inwestora wniosków o płatność w ramach zasady solidarnej odpowiedzialności inwestora i wykonawcy. Wskazano, że powyższa kwota została ograniczona zgodnie z zapisami umów podwykonawczych, tj. § 6 ust. 10 umowy nr (...) i § 6 ust. 11 umowy nr (...). (pismo (...) z 01.08.2012 r. wraz z załącznikami – k. 592-599).

W okresie pomiędzy 29 czerwca 2012 r. a 9 lipca 2012 r. (...) Sp. z o.o. wystąpiła do (...) z wnioskiem o zapłatę należności z faktur o nr (...) w kwocie łącznej 456.339,17 zł. Pismem z dnia 5 lipca 2012 r. (...) Sp. z o.o. wystąpiła do (...) z wnioskiem o dokonanie zapłaty kwoty łącznej 92.509,91 zł, w tym z tytułu faktury nr (...) kwoty 79.987,71 zł i z tytułu faktury nr (...) kwoty 79.987,70 zł. W piśmie tym wskazano, że żądana kwota różni się od kwot wynikających z w/w faktur z uwagi na fakt, iż część należności z tych faktur została zatrzymana jako zabezpieczenie należytego wykonania umowy i roszczeń gwarancyjnych. Pismem z dnia 11 lipca 2012 r. (...) poinformowała Wykonawcę o wpłynięciu wniosków podwykonawcy o zapłatę należności m.in. z faktur o nr (...) oraz o przyszłym roszczeniu Zamawiającego z tytułu zapłacenia należności bezpośrednio podwykonawcy. (pismo (...) Sp. z o.o. z 05.07.2012 r. – k. 71-73, pismo (...) z 11.07.2012 r. – k. 601-602).

Pismem z dnia 11 lipca 2012 r. Kierownik Projektu zwrócił się do Inżyniera Kontakt z prośbą o podjęcie przez niego działań w celu potwierdzenia wskazanych przez podwykonawcę we wnioskach kwot i ustalenia wysokości należnej podwykonawcy płatności w ramach solidarnej odpowiedzialności inwestora. (pismo Kierownika Projektu z 11.07.2012 r. – k. 603).

Pismem z dnia 7 sierpnia 2012 r. (...) Sp. z o.o. wystąpiła do (...) z wnioskiem o dokonanie zapłaty kwoty łącznej 129.498,60 zł, w tym z tytułu faktury nr (...) kwoty 64.749,30 zł i z tytułu faktury nr (...) kwoty 64.749,30 zł. Wniosek ten wpłynął do (...) w dniu 8 sierpnia 2012 r. Pismem z dnia 23 sierpnia 2012 r. (...) poinformowała Wykonawcę o wpłynięciu powyższego wniosku oraz o przyszłym roszczeniu Zamawiającego z tytułu zapłacenia należności bezpośrednio podwykonawcy. (pismo (...) Sp. z o.o. z 07.08.2012 r. – k. 84-86, pismo (...) z 23.08.2012 r. – k. 604-605).

Pismem z dnia 23 sierpnia 2012 r. Kierownik Projektu zwrócił się do Inżyniera Kontakt z prośbą o określenie w trybie S. 3.5 Warunków Kontraktu zakresu wykonanych przez podwykonawcę i odebranych robót budowlanych oraz ustalenia wysokości należnej podwykonawcy płatności w ramach solidarnej odpowiedzialności inwestora. (pismo Kierownika Projektu z 23.08.2012 r. – k. 606).

Pismem z dnia 14 września 2012 r., które wpłynęło do (...) w dniu 17 września 2012 r., (...) Sp. z o.o. wystąpiła do (...) z wnioskiem o dokonanie zapłaty na podstawie solidarnej odpowiedzialności inwestora m.in. kwoty 16.871,38 zł z tytułu faktury nr (...) i kwoty 16.871,38 zł z tytułu faktury nr (...). Pismem z dnia 27 września 2012 r. (...) poinformowała Wykonawcę o wpłynięciu powyższego wniosku oraz o przysłym roszczeniu Zamawiającego z tytułu zapłacenia należności bezpośrednio podwykonawcy. (pismo (...) z 27.09.2012 r. – k. 87-88).

Pismem z dnia 10 października 2012 r. (...) Sp. z o.o. wezwała (...) do zapłaty należności wynikających m.in. z faktur VAT: nr (...) w kwocie 228.169,58 zł, nr (...) w kwocie 228.169,58 zł, nr (...) w kwocie 79.987,71 zł, nr (...) w kwocie 79.987,71 zł, nr (...) w kwocie 64.749,30 zł, nr (...) w kwocie 64.749,30 zł, nr (...) w kwocie 22.197,40 zł, nr (...) w kwocie 22.197,40 zł, nr (...) w kwocie 16.871,38 zł i nr (...) w kwocie 16.871,38 zł. Pismo to wpłynęło do (...) najpóźniej w dniu 17 października 2012 r., gdyż w tym dniu (...) w odpowiedzi na wniosek z dnia 10 października 2012 r. poinformowała DW Projekt, że wydała dyspozycję wypłaty na rzecz podwykonawcy należności wynikających m.in. z części faktur objętych tym wnioskiem i że przewidywany termin płatności to 24.10.2012 r. (pismo (...) Sp. z o.o. z 10.10.2012 r. – k. 89, pismo (...) z 17.10.2012 r. – k. 626).

W odpowiedzi na pismo Kierownika Projektu z 23 sierpnia 2012 r. Inżynier Kontraktu pismem z dnia 11 października 2012 r. potwierdził wykonanie robót w pozycjach przedmiaru (...) wskazanych przez (...) Sp. z o.o. i wyliczył należne podwykonawcy od Zamawiającego wynagrodzenie (do wysokości stawek jednostkowych z kontraktu głównego), w tym objęte fakturami o nr (...) i (...). (pismo Inżyniera Kontraktu z 11.10.2012 r. wraz z załącznikami – k. 607-614).

Zamawiający uznał do wypłaty i wypłacił podwykonawcy w dniu 24 października 2012 r. kwotę łączną 936.548,35 zł, w tym w tym z tytułu objętych pozwem faktur VAT:

- nr (...) kwotę 156.238,15 zł,
- nr (...) kwotę 156.238,15 zł,
- nr (...) kwotę 51.308,02 zł,
- nr (...) kwotę 51.308,03 zł,
- nr (...) kwotę 50.342,98 zł,
- nr (...) kwotę 50.342,99 zł,
- nr (...) kwotę 14.252,69 zł,
- nr (...) kwotę 14.252,69 zł.

(dwa pisma Kierownika Projektu z 17.10.2012 r. wraz z załącznikami – k. 615-625 i 626-627, potwierdzenia realizacji wniosków o wypłatę ze środków (...) – k. 628-630).

W odpowiedzi na pismo Kierownika Projektu z 27 września 2012 r. Inżynier Kontraktu pismem z dnia 12 listopada 2012 r. potwierdził wykonanie robót w pozycjach przedmiaru (...) wskazanych przez (...) Sp. z o.o. i wyliczył należne podwykonawcy od Zamawiającego wynagrodzenie (do wysokości stawek jednostkowych z kontraktu głównego), w tym objęte fakturami o nr (...). (pismo Inżyniera Kontraktu z 12.11.2012 r. wraz z załącznikami – k. 632-638).

Zamawiający uznał do wypłaty i wypłacił podwykonawcy w dniu 23 listopada 2012 r. kwotę łączną 640.994,14 zł, w tym w tym z tytułu objętych pozwem faktur VAT:

- nr (...) kwotę 10.832,92 zł,
- nr (...) kwotę 10.832,92 zł.

(pismo Kierownika Projektu z 16.11.2012 r. wraz z załącznikami – k. 639-650, pismo Kierownika Projektu z 19.11.2011 r. wraz z załącznikami – k. 651-660, potwierdzenia realizacji wniosków o wypłatę ze środków (...) – k. 661-662).

Wypłaty należności na rzecz podwykonawców przez (...) w ramach odpowiedzialności solidarnej inwestora poprzedzone były procesem weryfikacji wniosków. W tym celu Zamawiający sprawdzał, czy podmiot ubiegający się o zapłatę był zatwierdzonym podwykonawcą, zwracał się do Inżyniera Kontraktu o potwierdzenie faktu wykonania i ilości robót wykonanych przez podwykonawcę oraz o wskazanie, czy roboty zostały wykonane poprawnie i czy zostały odebrane. Jednocześnie było kierowane do Wykonawcy powiadomienie o wpłynięciu wniosku i prośba o potwierdzenie, czy roszczenia podwykonawcy są wymagalne i czy należy się podwykonawcy zapłata. Przy ustalaniu kwoty należnej podwykonawcy Zamawiający przyjmował, że jeżeli ceny jednostkowe podwykonawcy były wyższe niż ceny jednostkowe Wykonawcy z kontraktu głównego, to rozliczenie tych robót podwykonawcy następowało po cenach jednostkowych Wykonawcy zawartych w kosztorysie ofertowym. Od czerwca 2012 r., ze względu na upadłość spółek wchodzących w skład konsorcjum wykonawczego, do Zamawiającego zaczęła wpływać bardzo duża ilość wniosków podwykonawców o płatności w ramach odpowiedzialności solidarnej inwestora. Łącznie wpłynęło około 250 wniosków od podwykonawców. Ze względu na masową ilość takich wniosków procedura weryfikacji wniosków była wydłużona i trwała od jednego miesiąca do trzech miesięcy. Po pozytywnej weryfikacji, Zamawiający kierował do Banku (...) wniosek o wypłatę środków na rzecz podwykonawcy środków z Krajowego Funduszu Drogowego. (zeznania świadków na rozprawie z 17.06.2016 r.: S. Ć. – k. 1292-1294, R. N. – k. 1294-1295, P. T. – k. 1295-1296, M. S. – k. 1296-1297, zeznania przedstawiciela pozwanego A. S. (2) na rozprawie z 08.11.2016 r. – k. 1440v.-1442v.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

Sąd uznał za wiarygodne obiektywne dowody z wymienionych dokumentów, jako że nie budziły one wątpliwości co do ich autentyczności i nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków S. Ć., R. N., P. T., M. S., A. W. i P. P. oraz zeznaniom przedstawiciela pozwanego A. S. (2), ponieważ korespondowały one z dowodami z dokumentów, składając się wraz z nimi na spójną i logiczną całość, obrazującą opisany wyżej stan faktyczny sprawy. Zwrócić należy uwagę, że okoliczności faktyczne nie były przedmiotem sporu pomiędzy stronami postępowania, a spór dotyczył tylko oceny prawnej opisanych wyżej faktów.

Sąd oddalił wniosek powodów o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego zgłoszony na rozprawie z dnia 17 czerwca 2016 r. na okoliczność wyliczenia kwoty wynagrodzenia należnego powodom według obmiaru wynikającego z dokumentów przedłożonych przez Skarb Państwa i zatwierdzonego przez Inżyniera Kontraktu, po cenach jednostkowych Wykonawcy. Dowód ten był zbędny, gdyż wyliczona w ten sposób suma wynagrodzenia wynikała ze złożonych przez pozwanego do akt sprawy dokumentów i była możliwa do skontrolowania rachunkowego, a nadto nie było ona istotna dla rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 647¹ § 5 k.c. zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Analiza przepisów art. 647¹ § 2-5 k.c. prowadzi do wniosku, że do powstania odpowiedzialności solidarnej inwestora i generalnego wykonawcy wobec podwykonawcy potrzebne jest spełnienie dwóch warunków: 1) zawarcie przez wykonawcę z podwykonawcą umowy, której przedmiotem jest wykonanie robót budowlanych, przy czym wymagana jest forma pisemna umowy pod rygorem nieważności (art. 647¹ § 4 k.c.), 2) wyrażenie przez inwestora zgody na zawarcie tej umowy (art. 647¹ § 4 k.c.). Umowa z podwykonawcą spełnia warunki umowy podwykonawczej

w rozumieniu art. 647¹ § 2 k.c., jeżeli prace zrealizowane przez podwykonawcę prowadzić będą do wykonania danego obiektu, stanowiąc część składową finalnego rezultatu, to jest gdy rezultat świadczenia podwykonawcy stał się składnikiem świadczenia wykonawcy wobec inwestora

w ramach umowy o roboty budowlane, przy czym w sensie prawnym umowa taka może zostać zakwalifikowana także jako umowa o dzieło. Okolicznością usprawiedliwiającą nałożenie na podstawie art. 647¹ § 5 k.c. na inwestora obowiązku zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy jest zrealizowanie części świadczenia wykonawcy na rzecz inwestora kosztem podwykonawcy. (por. orz. SN z 17.10.2008 r., I CSK 106/08, Biul. SN 2009/3/9, Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 25.04.2014 r., I ACa 244/14, LEX nr 1563514, Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 03.07.2014 r., I ACa 242/14, LEX nr 1509109).

Zgoda inwestora na zawarcie przez wykonawcę umowy o roboty budowlane

z podwykonawcą może być wyrażona w sposób bierny (pasywny) oraz czynny (aktywny). Wyrażenie zgody w sposób bierny objawia się brakiem zgłoszenia na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy

z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub projekcie (art. 647¹ § 2 k.c.). Wyrażenie zgody w sposób czynny może nastąpić w sposób wyraźny pisemnie lub ustnie albo poprzez inne zachowanie inwestora, które w sposób dostateczny ujawnia jego wolę (art. 60 k.c.), w tym poprzez czynności faktyczne (w sposób dorozumiany), np. przez tolerowanie podwykonawcy na placu budowy, dokonywanie wpisów w jego dzienniku budowy, odbieranie od niego robót oraz dokonywanie podobnych czynności. Przepis art. 647¹ § 5 k.c. nie wiąże ponoszenia przez inwestora solidarnej z wykonawcą odpowiedzialności wobec podwykonawcy z uprzednim przedstawieniem inwestorowi przez wykonawcę umowy z podwykonawcą, ale wiąże tę odpowiedzialność z faktem wykonywania robót budowlanych przez podwykonawcę. Ustawodawca zakłada, że jeżeli inwestor wyraża zgodę w sposób czynny, to wie co robi i nie jest już potrzebny żaden mechanizm obronny. Czas wyrażenia zgody przez inwestora jest obojętny, ponieważ art. 647¹ § 2 k.c. nie formułuje żadnych temporalnych ograniczeń w tym zakresie. Przy zgodzie czynnej brak jest zatem podstaw do uzależniania jej wyrażenia od przedstawienia inwestorowi umowy oraz od tego, aby zgoda ta musiała być wyrażona uprzednio, tj. przed wykonaniem umowy przez podwykonawcę. Zgoda inwestora może mieć zatem charakter następczy, a więc może być wyrażona także post factum, w tym także już po wykonaniu całości umowy przez podwykonawcę. (vide orz. SN z 04.02.2011 r., III CSK 152/10, LEX nr 1102865, z 27.06.2012 r., III CSK 298/12, LEX nr 1365675 i z 18.06.2015 r., III CSK 370/14, LEX nr 1745820).

Przenosząc powyższe założenia na grunt niniejszej sprawy należy w pierwszym rzędzie wskazać, że obydwie umowy podwykonawcze zawarte pomiędzy Wykonawcą

a powodowymi spółkami jako podwykonawcą spełniały warunki umów podwykonawczych

w opisanym wyżej znaczeniu. Przedmiotem umowy nr (...) z 15 lutego 2011 r. była przebudowa urządzeń melioracyjnych a przedmiotem umowy nr (...)

z 20 września 2011 r. było wykonanie odwodnienia przyczółków i ścian – drenażu z rur PCV, na budowanym odcinku autostrady (...). Te świadczenia podwykonawcy przybierały zatem materialny efekt składający się na budowę odcinka autostrady objętego kontraktem

a w konsekwencji składały się na rezultat świadczenia Wykonawcy wobec inwestora

w ramach kontraktu głównego, stając się częścią realizowanej inwestycji drogowej. Ilości

i wartości wykonanych robót zostały określone w Przejściowych Świadczeniach Płatności podwykonawcy potwierdzonych przez przedstawicieli generalnego Wykonawcy,

na podstawie których (...) Sp. z o.o. wystawiła następnie Wykonawcy faktury objęte pozwem w niniejszej sprawie.

Po drugie, bezsporne w sprawie było, że Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad (inwestor) wyraził w sposób wyraźny czynny zgodę na zawarcie przez generalnego Wykonawcę umów podwykonawczych z powodami i zaakceptował powodowe spółki jako podwykonawcę na przedmiotowej inwestycji. Fakt ten wynikał

z przywołanych wyżej pism Inżyniera Kontraktu i Kierownika Projektu, z zeznań przedstawiciela powoda P. P., a także został potwierdzony przez przedstawiciela pozwanego A. S. (2) w złożonych zeznaniach. W tej sytuacji okoliczność, że

pozwanemu nie była znana wysokość wynagrodzenia podwykonawcy, które nie zostało wpisane w przedstawionych pozwanemu wzorach umów, nie ma żadnego znaczenia w kontekście odpowiedzialności pozwanego jako inwestora, co pozostaje

w zgodzie z przywołanym wyżej poglądem wyrażonym w orzecznictwie. (orz. SN z 04.02.2011 r., III CSK 152/10, LEX nr 11028865).

Kwestią sporną pomiędzy stronami był natomiast zakres odpowiedzialności pozwanego jako inwestora za zapłatę wynagrodzenia powodów za wykonane przez nich na podstawie umów podwykonawczych roboty budowlane. Pozwany powoływał się tu na ograniczenie jego odpowiedzialności do wysokości stawek jednostkowych z kontraktu głównego (zawartych w kosztorysie ofertowym generalnego Wykonawcy), wynikające

z jednakowo brzmiących zapisów § 6 ust. 10 umowy podwykonawczej nr (...)

z 15 lutego 2011 r. i § 6 ust. 11 umowy podwykonawczej nr (...) z 20 września 2011 r. Identyczne ograniczenie odpowiedzialności inwestora przewidziane zostało

w kontrakcie głównym łączącym Skarb Państwa z Wykonawcą, tj. w S. 4.4 lit. (e) Warunków Kontraktu. Powodowie wskazywali natomiast, że takie umowne ograniczenie odpowiedzialności inwestora jest nieważne z uwagi na sprzeczność z bezwzględnie obowiązującym przepisami prawa. Racja w tym sporze leżała po stronie powodów. Przepis art. 647¹ § 5 k.c., ustanawiający solidarną odpowiedzialność inwestora i wykonawcy za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy, powoduje, że inwestor odpowiada za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy w taki sam sposób, jak bezpośredni kontrahent podwykonawcy, czyli wykonawca, z którym podwykonawca związany jest umową podwykonawczą. Zgoda inwestora na zawarcie umowy z danym podwykonawcą, która stanowi przesłankę jego solidarnej odpowiedzialności wspólnie z wykonawcą, nie powoduje nawiązania jakichkolwiek więzi obligacyjnych pomiędzy inwestorem a podwykonawcą (inwestor nie staje się stroną umowy o podwykonawstwo), lecz jedynie skutkuje obciążeniem inwestora odpowiedzialnością solidarną za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy. Odpowiedzialność inwestora ma charakter odpowiedzialności gwarancyjnej ex lege za cudzy dług. (tak też SN w orz. z dnia 17.02.2011 r., IV CSK 293/10, Legalis nr 354211). Skoro inwestor odpowiada wobec podwykonawcy nie za własny dług, ale za dług wykonawcy, zatem granice odpowiedzialności inwestora wyznacza zakres odpowiedzialności wykonawcy jako zobowiązanego kontraktowo do zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy za wykonane roboty. Dla wspomnianej odpowiedzialności inwestora nie ma znaczenia, czy określone

z podwykonawcą warunki zapłaty wynagrodzenia są korzystniejsze niż te, które on sam ustalił z wykonawcą.

Na tle art. 647¹ § 5 k.c. decyduje wyłącznie umowa podwykonawcza. Przepis ten nie przewiduje możliwości ograniczenia odpowiedzialności inwestora za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy do wysokości zobowiązania inwestora wobec wykonawcy ani ustanawiania w jakikolwiek inny sposób limitów odpowiedzialności inwestora. Istotą odpowiedzialności gwarancyjnej jest to, że obejmuje ona dług innej osoby a zatem ten dług determinuje zakres odpowiedzialności gwaranta. Nie można więc przyjmować, że wysokość wynagrodzenia wykonawcy ustalonego w umowie z inwestorem stanowi granicę odpowiedzialności inwestora. Nie ulega przy tym wątpliwości, że przepis art. 647¹ k.c. ma charakter regulacji bezwzględnie obowiązującej, gdyż zgodnie z § 6 tego przepisu, odmienne postanowienia umów, o których mowa w tym artykule, są nieważne. Oznacza to, że wyłączona jest możliwość wprowadzania postanowieniami umowy odmiennych zasad od wyrażonych w art. 647¹ § 5 k.c., czy to wyłączających odpowiedzialność solidarną inwestora za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy, czy to ją modyfikujących (ograniczających). Wszelkie takie ograniczenia należy uznać za nieważne. (vide K. Zagrobelny, Odpowiedzialność inwestora z umowy o roboty budowlane, Warszawa 2013, s. 245-246, uzasadnienie orz. SN z 11.01.2008 r., V CSK 179/07, OSNC-ZD 2008/4/100, orz. Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27.02.2014 r., V ACa 746/13, Portal Orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Katowicach, orz. Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 13.08.2013 r., I ACa 286/13, Portal Orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Łodzi). W analizowanym przypadku ograniczenia odpowiedzialności pozwanego za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy do wysokości należnego Wykonawcy od inwestora (do wysokości stawek jednostkowych określonych w kosztorysie ofertowym Wykonawcy) nie mogły być zatem uznane za prawnie skuteczne. Pozwany nie może zatem powoływać się na ograniczenie swej odpowiedzialności za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy powołując się na wskazane wyżej postanowienia umów podwykonawczych i kontraktu głównego.

Po trzecie, odpowiedzialność pozwanego w rozpatrywanej sprawie obejmuje również część wynagrodzenia powodów zatrzymaną przez Wykonawcę tytułem zabezpieczenia należytego wykonania umów podwykonawczych. Przywołane wcześniej postanowienie § 8 ust. 4 umów podwykonawczych przewidywały zabezpieczenie należytego wykonania tych umów i roszczeń gwarancyjnych Wykonawcy przeciwko podwykonawcy w postaci zatrzymania przez Wykonawcę 10% wartości wynagrodzenia brutto z pierwszych wystawionych przez podwykonawcę faktur VAT, o ile podwykonawca nie przedstawi wykonawcy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej na taką sumę. Strony umów podwykonawczych postanowiły jednocześnie, że kwota ta zostanie zwrócona podwykonawcy w wysokości 70% wartości zabezpieczenia w terminie 30 dni od daty wydania Świadczenia Przejęcia dla całości inwestycji oraz w wysokości 30% wartości zabezpieczenia w terminie 30 dni od daty wydania Świadczenia Wykonania dla całości inwestycji. Sumy, do których zatrzymania uprawniony był generalny Wykonawca na podstawie tych regulacji nie traciły na skutek zatrzymania charakteru wynagrodzenia podwykonawcy i nie stawały się kaucją gwarancyjną, bowiem umowy podwykonawcze nie przewidywały ustanowienia takiej kaucji, której cechami są kauzalność i realność (vide orz. SN z 19.01.2011 r., V CSK 204/10, LEX nr 784977, orz. Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 17.12.2013 r., V ACa 766/13, LEX nr 1409135, orz. Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 26.11.2014 r., I ACa 795/14, LEX nr 1597358). Wykonawca nie został upoważniony przez powodów do składania oświadczeń

o potrąceniu części ich wynagrodzenia na poczet zabezpieczenia roszczeń z tytułu należytego wykonania umów podwykonawczych i oświadczeń takich nie składał. Celem zatrzymania przez generalnego Wykonawcę części wynagrodzenia należnego powodom było zabezpieczenie takich ewentualnych roszczeń, jednak przewidzianym umownie instrumentem zabezpieczenia nie była kaucja, lecz uprawnienie Wykonawcy do powstrzymania się z zapłatą części wynagrodzenia podwykonawcy. Wskutek rozwiązania kontraktu głównego na skutek odstąpienia od niego przez obie strony dokonane pismami

z dnia 24 lipca 2012 r. stało się niemożliwe spełnienie warunku w postaci wydania Świadczenia Przejęcia dla całości inwestycji, wobec czego należało przyjąć, że powodowie byli uprawnieni do żądania zwrotu 70% wartości zabezpieczenia z chwilą rozwiązania kontraktu głównego. W rezultacie pozwany inwestor na podstawie przepisu art. 647¹ § 5 k.c. odpowiada za zapłatę części wynagrodzenia powodów zatrzymanego przez Wykonawcę tytułem zabezpieczenia należytego wykonania umów podwykonawczych z objętych pozwem faktur VAT o numerach (...).

Po czwarte, jeśli chodzi o kwestię odsetek za opóźnienie w zapłacie należności

objętych fakturami wystawionymi przez powodów generalnemu Wykonawcy, to art. 647¹ § 5 k.c. nakłada na inwestora solidarną z wykonawcą odpowiedzialność jedynie za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy i nie rozszerza jej na żadne inne zobowiązania wykonawcy wobec podwykonawcy. W konsekwencji inwestor nie odpowiada za skutki opóźnienia wykonawcy z zapłatą wynagrodzenia podwykonawcy, ale jedynie za własne opóźnienie, które może mieć miejsce dopiero po wezwaniu go przez podwykonawcę do zapłaty wynagrodzenia. (vide orz. SN z 05.09.2012r., IV CSK 91/12, LEX nr 1275009).

W okolicznościach rozpatrywanej sprawy oznacza to, że o ile powodowie mogli żądać od (...) Ltd. zapłaty odsetek od należności głównych od terminów ich zapłaty określonych w fakturach (ustalonych stosownie do postanowień umów podwykonawczych), to żądanie takie nie było uzasadnione w stosunku do Skarbu Państwa, który mógł stać się zobowiązany do zapłaty i popaść w opóźnienie dopiero po skierowaniu do niego stosownych wezwań.

W rezultacie powyższych rozważań stwierdzić należy, że pozwany Skarb Państwa zobowiązany był do zapłaty na rzecz powodów należności z objętych pozwem faktur

o numerach (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) – co do pełnych kwot należności głównych (wynagrodzenia powodów) wynikających z tych faktur (bez ograniczenia do wysokości stawek wynagrodzenia Wykonawcy z kontraktu głównego) oraz do zapłaty dochodzonej pozwem części wynagrodzenia powodów zatrzymanego przez Wykonawcę tytułem zabezpieczenia należytego wykonania umów podwykonawczych (w wysokości 70%) z faktur VAT o numerach (...). Ograniczając zapłatę do wysokości stawek jednostkowych z kontraktu głównego i odmawiając zapłaty w zakresie wynagrodzenia zatrzymanego na poczet zabezpieczenia należytego wykonania umów podwykonawczych pozwany nie wywiązał się należycie ze swej odpowiedzialności gwarancyjnej za dług Wykonawcy względem powodów wynikającej z art. 647¹ § 5 k.c.

Rozliczenie należnych powodom od pozwanego kwot wynikających z objętych pozwem faktur, przy uwzględnieniu wpłat pozwanego, przedstawia się następująco:

I. W ramach umowy nr (...) z 15 lutego 2011 r.:

- 1) faktury nr (...) – kwoty zatrzymane z tych faktur wynosiły łącznie 657.914,94 zł (co daje kwoty po 328.957,47 zł z każdej z tych faktur), powodowie dochodzili zapłaty kwoty łącznej 460.540,46 zł (po 230.270,23 zł z każdej faktur, co stanowi sumę nawet niższą niż 70% wartości zabezpieczenia), pozwany nie zapłacił żadnej części z tej sumy, zatem do zapłaty pozostała kwota 460.540,46 zł,
- 2) faktury nr (...) – suma należności z tych faktur wynosiła łącznie 146.776,72 zł (po 73.388,36 zł z każdej z faktur), pozwany zapłacił kwotę 95.334,84 zł, do dopłaty pozostała kwota 51.441,88 zł,
- 3) faktury nr (...) – suma należności z tych faktur wynosiła łącznie 58.647,91 zł (29.323,95 zł + 29.323,96 zł), pozwany zapłacił kwotę 37.536,71 zł, do dopłaty pozostała kwota 21.111,20 zł,
- 4) faktury nr (...) – suma należności z tych faktur wynosiła łącznie 174.152,50 zł (po 87.076,25 zł z każdej z faktur), pozwany zapłacił kwotę 122.117,50 zł, do dopłaty pozostała kwota 52.035 zł,
- 5) faktury nr (...) – suma należności z tych faktur wynosiła łącznie 456.339,17 zł (228.169,58 + 228.169,59 zł), pozwany zapłacił kwotę 312.476,30 zł, do dopłaty pozostała kwota 143.862,87 zł,
- 6) faktury nr (...) – suma należności z tych faktur wynosiła łącznie 129.498,60 zł (po 64.749,30 zł z każdej z faktur), pozwany zapłacił kwotę 100.865,97 zł, do dopłaty pozostała kwota 28.812,63 zł.

Nieuiszczona przez pozwanego a należna powodom suma należności wymienionych w punktach od 1) do 6) wynosi 757.804,04 zł.

II. W ramach umowy nr (...) z 20 września 2011 r.:

- 1) faktury nr (...) – suma należności z tych faktur (kwoty zatrzymane) wynosiła łącznie 38.385,74 zł (po 19.192,87 zł), 70% tej sumy daje kwotę łączną 26.870,02 zł (po 13.435,01 zł z każdej z tych faktur), powodowie dochodzili zapłaty kwoty łącznej 26.870,01 zł (co stanowi sumę o jeden grosz niższą niż 70% wartości zabezpieczenia), pozwany nie zapłacił żadnej części z tej sumy, zatem do zapłaty pozostała kwota 26.870,01 zł,
- 2) faktury nr (...) – suma należności z tych faktur (kwoty zatrzymane) wynosiła łącznie 20.321,87 zł (po 10.160,93 zł z każdej z faktur), 70% tej sumy daje kwotę 14.225,30 zł (po 7.112,65 zł z każdej z tych faktur), pozwany nie zapłacił żadnej części z tej sumy, zatem do zapłaty pozostała wskazana kwota 14.225,30 zł,
- 3) faktury nr (...) – suma należności z tych faktur (kwoty zatrzymane) wynosiła łącznie 21.168,61 zł (10.584,30 zł + 10.584,31 zł), 70% tej sumy daje kwotę 14.818,04 zł (po 7.409,02 zł z każdej z tych faktur), pozwany nie zapłacił żadnej części z tej sumy, zatem do zapłaty pozostała wskazana kwota 14.818,04 zł,
- 4) faktury nr (...) – suma należności z tych faktur wynosiła łącznie 159.975,41 zł (79.987,71 zł + 79.987,70 zł), przy czym część należności z tych faktur w wysokości łącznej 67.465,48 zł (po 33.732,74 zł z każdej faktury) została zatrzymana na poczet zabezpieczenia należytego wykonania umowy, zatem do zapłaty na rzecz powodów pozostała część należności z tych faktur w wysokości łącznej 92.509,93 zł (159.975,41 zł minus 67.465,48 zł) oraz 70% kwot zatrzymanych w wysokości 47.225,84 zł (po 23.612,92 zł z każdej z faktur), tj. łącznie kwota 139.735,77 zł – pozwany zapłacił kwotę łączną 102.616,05 zł, do dopłaty pozostała zatem kwota 37.119,74 zł,

5) faktury nr (...) – suma należności z tych faktur wynosiła 44.394,80 zł (po 22.197,40 zł z każdej faktury), pozwany zapłacił kwotę łączną 28.505,38 zł, do dopłaty pozostała kwota 15.889,42 zł,

6) faktury nr (...) – suma należności z tych faktur wynosiła 33.742,76 zł (po 16.871,38 zł z każdej z faktury), pozwany zapłacił kwotę łączną 21.665,84 zł, do dopłaty pozostała kwota 12.076,92 zł.

Nieuiszczona przez pozwanego a należna powodom suma należności wymienionych w punktach od 1) do 6) wynosi 120.999,43 zł.

Do zapłaty na rzecz powodów pozostało zatem jeszcze wynagrodzenie za wykonane na rzecz Wykonawcy roboty objęte wymienionymi wyżej fakturami w wysokości łącznej 878.803,47 zł (757.804,04 zł + 120.999,43 zł), wobec czego roszczenie powodów skierowane przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa o zapłatę wskazanej sumy należności głównej zasługiwało na uwzględnienie. Powyższą kwotę należało zasądzić łącznie (niepodzielnie) na rzecz powodów tworzących konsorcjum podwykonawcze. Świadczenie pieniężne jest co do zasady podzielne (art. 379 § 1 k.c.), jednak zasada ta nie ma charakteru podstawowej

w systemie prawa cywilnego materialnego i jest w wielu przypadkach przełamywana. Powodowie w piśmie z dnia 23 czerwca 2016 r. wskazali, że nie zawierali między sobą umowy w przedmiocie podziału kosztów i wynagrodzenia, w zakresie określonym w § 3 umowy konsorcjum. Uwzględniając fakt, że roszczenie o zapłatę wynagrodzenia przysługuje powodowym spółkom jako członkom konsorcjum, wspólnie realizującym umowę,

i że przedmiotem żądania jest jedno świadczenie należne wierzycielowi (podwykonawcy), którym są obydwie powodowe spółki, wynagrodzenie powinno być zasądzone łącznie na rzecz obydwu tych spółek. (tak też Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 03.02.2015 r., VI ACa 523/14, niepubl. i SN w orz. z 11.10.2013 r., I CSK 769/12, LEX nr 1532958).

Jeśli chodzi o żądanie dotyczące odsetek za opóźnienie w zapłacie należności objętych spornymi fakturami, to – jak już wskazano – inwestor nie jest obowiązany w ramach odpowiedzialności z art. 647¹ § 5 k.c. do pokrycia odsetek za opóźnienie generalnego wykonawcy w zapłacie wynagrodzenia podwykonawcy. Odpowiada natomiast za własne opóźnienie w uregulowaniu takich należności, przy czym termin do zapłaty należy liczyć od wezwania skierowanego przez podwykonawcę. Świadczenie o charakterze bezterminowym powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu do zapłaty (art. 455 k.c.). W związku

z faktem, że do oceny zasadności roszczeń powodów potrzebne było przeprowadzenie przez pozwanego procedury weryfikacji wniosków o zapłatę niezaspokojonego przez generalnego Wykonawcę wynagrodzenia powodów a weryfikacja tych wniosków – ze względu na skalę inwestycji drogowej i konieczność potwierdzenia wykonania i zakresu robót zrealizowanych przez powodów, a także mnogość wniosków, które w tamtym czasie wpływały do Zamawiającego od podwykonawców, dostawców i usługodawców na przedmiotowej inwestycji – trwała około 3 miesiące, Sąd uznał, że wypłaty dokonywane przez pozwanego

w terminie 3 miesięcy od wezwań (wniosków) kierowanych do niego przez powodów nie będą zasadniczo uznane za spóźnione, lecz spełniające wymóg niezwłoczności w realiach niniejszej sprawy (podobnie Sąd Apelacyjny w Warszawie w orz. z 16.01.2014 r., VI ACa 846/13, LEX nr 1438335), chyba że wystąpiły podstawy do uznania, że weryfikacja mogła być przeprowadzona w krótszym terminie. Zgodnie z tymi założeniami:

1) należności z faktur nr (...) – powodowie nie wzywali pozwanego do ich zapłaty przed wniesieniem pozwu, zatem powinny być one zapłacone w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia odpisu pozwu pozwanemu Skarbowi Państwa

(co nastąpiło 8 kwietnia 2013 r.), tj. do dnia 8 lipca 2013 r., zatem pozwany pozostaje w opóźnieniu w zapłacie objętej pozwem części należności z tych faktur w wysokości 460.540,46 zł od 9 lipca 2013 r.,

2) należności z faktur nr (...) – objęte zostały wnioskiem z dnia 26 kwietnia 2012 r. (doręczonym (...) 27 kwietnia 2012 r.) – z faktu dokonania częściowej zapłaty wynagrodzenia z tych faktur w dniu 28 czerwca 2012 r. wynika,

że weryfikacja wniosku została przeprowadzona i wypłata była możliwa do tego dnia, zatem pozwany pozostaje w opóźnieniu w zapłacie części należności z tych faktur w wysokości 51.441,87 zł od 29 czerwca 2012 r.,

3) należności z faktur nr (...) – objęte zostały wnioskiem z dnia 17 maja 2012 r. (doręczonym (...) 18 maja 2012 r.) – z faktu dokonania częściowej zapłaty wynagrodzenia z tych faktur w dniu 28 czerwca 2012 r. wynika, że weryfikacja wniosku została przeprowadzona i wypłata była możliwa do tego dnia, zatem pozwany pozostaje w opóźnieniu w zapłacie części należności z tych faktur w wysokości 21.111,20 zł od 29 czerwca 2012 r.,

4) należności z faktur nr (...) – objęte zostały wnioskiem z dnia 31 maja 2012 r. (doręczonym (...) najpóźniej 4 czerwca 2012 r.) – z faktu dokonania częściowej zapłaty wynagrodzenia z tych faktur w dniu 28 czerwca 2012 r. wynika, że weryfikacja wniosku została przeprowadzona i wypłata była możliwa do tego dnia, zatem pozwany pozostaje w opóźnieniu w zapłacie części należności z tych faktur w wysokości 52.035 zł od 29 czerwca 2012 r.,

5) należności z faktur nr (...) – objęte zostały wnioskiem, który wpłynął do (...) najpóźniej 9 lipca 2012 r. (wynika to z treści pisma (...) z 11 lipca 2012 r. – k. 77) – weryfikacja tego wniosku i wypłata powinny zostać dokonane do 9 października 2012 r.; pozwany zapłacił część należność z tych faktur w kwocie 312.476,30 zł w dniu 24 października 2012 r., zatem pozostawał w opóźnieniu w zapłacie tejże sumy w okresie od 10 października 2012 r. do 24 października 2012 r., natomiast części należności z tych faktur w wysokości 143.862,87 zł pozwany w ogóle nie zapłacił, zatem pozostaje w opóźnieniu w zapłacie tej kwoty od 10 października 2012 r.,

6) należności z faktur nr (...) – objęte zostały wnioskiem z dnia 7 sierpnia 2012 r. (doręczonym (...) 8 sierpnia 2012 r.) – z faktu dokonania częściowej zapłaty wynagrodzenia z tych faktur w dniu 24 października 2012 r. wynika, że weryfikacja wniosku została przeprowadzona i wypłata była możliwa do tego dnia, zatem pozwany pozostaje w opóźnieniu w zapłacie części należności z tych faktur w wysokości 28.812,63 zł od 25 października 2012 r.,

7) należności z faktur nr (...) – powodowie nie wzywali pozwanego do ich zapłaty przed wniesieniem pozwu, zatem powinny być one zapłacone w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia odpisu pozwu pozwanemu Skarbowi Państwa (co nastąpiło 8 kwietnia 2013 r.), tj. do dnia 8 lipca 2013 r., zatem pozwany pozostaje w opóźnieniu w zapłacie części należności z tych faktur w wysokości łącznej 55.913,35 zł (w tym kwota 26.870,01 zł z faktur nr (...), kwota 14.225,30 zł z faktur nr (...), kwota 14.818,04 zł z faktur nr (...)) od 9 lipca 2013 r.,

8) należności objęte fakturami nr (...) – co do części w kwocie łącznej 92.509,91 zł objęte zostały wnioskiem z dnia 5 lipca 2012 r., który wpłynął do (...) najpóźniej 11 lipca 2012 r. (w tym dniu zostało nadane pismo (...) do Wykonawcy z informacją o wpływie wniosku) – weryfikacja tego wniosku i wypłata powinny zostać dokonane do 11 października 2012 r.; pozwany zapłacił powyższą kwotę w dniu 24 października 2012 r., zatem pozostawał w opóźnieniu w zapłacie tej sumy w okresie od 12 października 2012 r. do 24 października 2012 r.,

9) pozostała część należności z faktur nr (...) – wniosek o zapłatę pełnych należności z tych faktur zostały sformułowany po raz pierwszy w wezwaniu do zapłaty z dnia 10 października 2012 r. – pozwany nie zapłacił w ogóle należności z tych faktur w kwocie łącznej 37.119,74 zł – z faktu dokonania częściowej zapłaty wynagrodzenia z tych faktur w dniu 24 października 2012 r. wynika, że weryfikacja należności, których dotyczyły te faktury została przeprowadzona

i wypłata była możliwa do tego dnia, zatem pozwany pozostaje w opóźnieniu w zapłacie części należności z tych faktur w wysokości 37.119,74 zł od 25 października 2012 r.,

10) należności z faktur nr (...) – objęte zostały wnioskiem z dnia 7 sierpnia 2012 r. (doręczonym (...) 8 sierpnia 2012 r.) – z faktu dokonania częściowej zapłaty wynagrodzenia z tych faktur w dniu 24 października 2012 r. wynika, że weryfikacja wniosku została przeprowadzona i wypłata była możliwa do tego dnia, zatem pozwany pozostaje w opóźnieniu w zapłacie części należności z tych faktur w wysokości 15.889,42 zł od 25 października 2012 r.,

11) należności objęte fakturami nr (...) – objęte zostały wnioskiem, który wpłynął do (...) 17 września 2012 r. (wynika to z treści pisma (...) z 27 września 2012 r. – k. 212) – z faktu dokonania częściowej zapłaty wynagrodzenia z tych faktur w dniu 23 listopada 2012 r. wynika, że weryfikacja wniosku została przeprowadzona i wypłata była możliwa do tego dnia, zatem pozwany pozostaje w opóźnieniu w zapłacie części należności z tych faktur w wysokości 12.076,92 zł od 24 listopada 2012 r.

Opóźnienie pozwanego w uregulowaniu powyższych należności rodzi po jego stronie obowiązek zapłaty na rzecz powodów odsetek ustawowych od kwot i za okresy szczegółowo powyżej wskazanych, stosownie do regulacji art. 481 § 1 i 2 k.c. Z uwagi na zmianę brzmienia przepisu art. 481 § 2 k.c. z dniem 1 stycznia 2016 r. wprowadzoną ustawą z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 1803), zasądzone odsetki od dnia 1 stycznia 2016 r. należało określić jako „odsetki ustawowe za opóźnienie”.

Mając to wszystko na uwadze Sąd w pkt. I sentencji wyroku zasądził od pozwanego Skarbu Państwa – Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych na rzecz pozwanych kwotę 878.803,47 zł oraz odsetki ustawowe z tytułu opóźnienia od kwot i terminów wskazanych szczegółowo w sentencji, natomiast w pkt. II sentencji wyroku oddalił powództwo co do odsetek w pozostałej części – na podstawie powołanych wyżej przepisów.

Orzekając o kosztach postępowania w pkt. III sentencji wyroku Sąd obciążył pozwanego obowiązkiem zwrotu powodom kosztów procesu, kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik sporu wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. i 100 zd. 2 k.p.c. Powodowie ulegli tylko co do niewielkiej części roszczenia, tj. co do części żądanych odsetek, zatem pozwany obowiązany jest zwrócić powodom pełne koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw w kwocie łącznej 18.220 zł, na którą składa się uiszczona opłata od pozwu w wysokości 10.986 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego pełnomocnika powodów w wysokości 17 zł i koszty zastępstwa procesowego w wysokości 7.200 zł, ustalonej stosownie do § 6 pkt. 7 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn.: Dz.U. z 2013 r., poz. 490), co po rozdzieleniu pomiędzy powodów po połowie daje kwoty po 9.110 zł na rzecz każdego z nich.

Jako że Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad odpowiada wobec powodów za zapłatę należności zasądzonych w pkt. I i III wyroku solidarnie z (...) Ltd., którego obowiązek został stwierdzony wyrokiem częściowym zaocznym tutejszego z dnia 15 czerwca 2016 r., Sąd zamieścił w wyroku wzmiankę o solidarności w zakresie należności głównej, części odsetek i części kosztów postępowania, które zasądzone zostały na rzecz powodów również od (...) Ltd. (por. orz. SN z dnia 20.05.1969 r., II CR 139/69, OSNCP 1970/2/38).

Nieuiszczone przez strony koszty sądowe, wyłożone tymczasowo przez Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Warszawie, wyniosły łącznie 750 zł. Na sumę tę składają się należności świadków zgłoszonych przez pozwanego z tytułu kosztów stawienia na rozprawie (354 zł + 396 zł). Ze względu na wynik sprawy Sąd w pkt. IV sentencji wyroku na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r., poz. 623) nakazał pobrać tę sumę od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie.